

SVĚT A POTRAVINY,
ZMĚNY NA ZEMI NABYLY NA
INTENZITĚ A RYCHLOSTI, HROZÍ
NEDOSTATEK VODY A VÝZVOU BUDE
LIDSTVO NAKRMIT DOKLÁDÁ STUDIE
SPOLEČNOSTI BAYER

▶ str. 12

**TEREZA PÁNKOVÁ JE
MISS AGRO 2018,**
ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA
15. KVĚTNA ZVOLILA JIŽ
PODVACÁTÉ SVOU NEJKRÁSNEJŠÍ
STUDENTKU

▶ str. 28

**NASKOČ NA
MLÉČNOU VLNU,**
PROJEKT AGRÁRNÍ KOMORY NA
PODPORU KONZUMACE MLÉKA
A MLÉČNÝCH VÝROBKŮ U DĚTÍ
POKRAČUJE I LETOS

▶ str. 10 přílohy

25 1993–2018 **AGRObase** ZPRAVODAJ

20. ČERVNA 2018

INFORMAČNÍ NOVINY AGRÁRNÍ KOMORY ČESKÉ REPUBLIKY
WWW.AKCR.CZ

KAŽDÉ VYDÁNÍ AGROBASE můžete mít **ZDARMA** až do vaší schránky, objednávky na sekretariat@akcr.cz

O NOVÉ PODOBĚ SPOLEČNÉ ZEMĚDĚLSKÉ POLITIKY JSME PŘIPRAVENI NADÁLE JEDNAT

ZDENĚK JANDEJSEK, PREZIDENT AGRÁRNÍ KOMORY ČR, OPAKOVANĚ UPOZORŇUJE, ŽE ZEMĚDĚLSKÁ POLITIKA MÁ BÝT ROVNÁ, NEDISKRIMINAČNÍ A PODPORUJÍCÍ ZEMĚDĚLCE BEZ OHLEDU NA JEJICH VELIKOST A FORMU PODNIKÁNÍ. ZÁROVEŇ MUSÍ MÍT NASTAVENÉ MOTIVAČNÍ PODPORY PRO MLADÉ A ZAČÍNÁJÍCÍ ZEMĚDĚLCE A TAKÉ PODPORY ZVÝHODŇUJÍCÍ MALÉ A RODINNÉ FARMY. SPOLEČNÝM CÍLEM PAK JE NOVÝ MODEL SPOLEČNÉ ZEMĚDĚLSKÉ POLITIKY, KTERÝ BY MĚL VŠEM ČLENSKÝM ZEMÍM ZAJISTIT NEJENOM VLASTNÍ ÚROVEŇ POTRAVINOVÉ SOBĚSTAČNOSTI, ALE TAKÉ STEJNÝ A NEDISKRIMINAČNÍ PŘÍSTUP NA DOMÁCÍ I SVĚTOVÝ TRH S PLNOU KONKURENCESCHOPNOSTÍ, A TO VŠE SOUČASNĚ S TRVALOU PÉČÍ O PŘÍRODNÍ ZDROJE, PESTROU KRAJINU A ZDRAVÉ ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ JAKO CELEK.

Evropská komise zveřejnila legislativní návrhy k podobě Společné zemědělské politiky po roce 2020. Jak je hodnotíte?

Z těchto sdělení je pro nás zásadních několik rovin. Předně je to celková finanční obálka, kde je pro Českou republiku vyčleněno na přímé platby 839 mil. eur na rok, což je 21,4 mld. Kč a v přepočtu to dělá sazbu 236 euro na hektar, tedy o 4,1 % méně než máme nyní. Pro představu v aktuálním období máme obálku 875 mil. eur. Na Program rozvoje venkova pak máme vyčleněno 259 mil. eur na rok, což by při zachování 35 % kofinancování z národních zdrojů zajistilo objem 399 mil. eur za rok, a zde již je propad o plných 20 %. Domníváme se proto, že bychom měli udržet celkové finance alespoň na stávající úrovni.

Zcela zásadní je pak otázka zastropování, které je v návrhu v členění od 60 tis. eur po 100 tis. eur s krácením 25, 50 a 75 % v intervalech 60–75 tis. eur, 75–90 tis. eur, 90–100 eur a nad 100 tis. eur s tím, že na podnik vychází jako strop 81,2 tis. eur. V návrhu jsou započítány všechny platby, tedy základní platba na plochu, dobrovolný formát ekologické platby, platba na citlivé komodity a živočišnou výrobu.

ČESKÁ REPUBLIKA JE NEJVĚTŠÍM PĚSTITELEM JEMNĚ AROMATICKÉHO CHMELE NA SVĚTĚ

CO SE TÝČE PLOCHY, NA NÍŽ SE PĚSTUJE CHMEL, JSME NA TŘETÍ PŘÍČCE VE SVĚTĚ, TO JE ZA USA A NĚMECKEM. ALE SVĚTOVÉMU TRHU STÁLE VĚDODÍ ZÁJEM PIVOVARŮ O ŽATECKÝ POLORANÝ ČERVEŇÁK, NEBOŽ ČESKÝ CHMEL JE I NADÁLE UŽÍVÁN V PIVECH PRÉMIOVÉ KVALITY. VÝSLEDKEM JE, ŽE Z PIVOVARU SE ODVÁŽÍ NA SVĚTOVÝ TRH PIVO S CHUŤOVĚ NEZAPOMENUTELNÝM VJEMEM. O TRADICI ČESKÉHO CHMELAŘSTVÍ A VÝROBĚ PIVA SE TOHO U NÁS NAPSALO VELMI MNOHO. NICMÉNĚ VE SVÝCH ČLÁNCÍCH, KTERÉ SI VŠÍMAJÍ POSTAVENÍ ČESKÝCH ZEMĚDĚLCŮ A POTRAVINÁŘŮ V OSTRÉM KONKURENČNÍM BOJI NA TRHU V RÁMCI EU, POTAŽMO I VE SVĚTĚ, JSEM SE ROZHODL O ZMAPOVÁNÍ SOUČASNÉ SITUACE NA SVĚTOVÉM TRHU S CHMELEM. O ODBORNÝ NÁZOR JSEM POŽÁDAL ING. LUBOŠE HEJDU, PŘEDSEDU SVAZU PĚSTITELŮ CHMELE ČR, KTERÉMU JSEM POLOŽIL NĚKOLIK OTÁZEK.

Platí ještě tvrzení, že Česká republika je největším pěstitelům jemně aromatického chmele ve světě?

V České republice se nejvíce pěstuje odrůda chmele Žatecký poloraný červeňák, klony vyšlechtěné doc. Karlem Osvaldem, které tvoří kategorii jemného aromatického chmele s největší plochou na světě. Jejich výměra 4 317 ha je téměř 90 % z celkové plochy 4 945 ha chmele zaregistrované v ČR ke sklizni v roce 2017. Letos došlo k překročení hranice 5 000 ha, současná registrovaná plocha chmelnic činí 5 026 ha. Největším světovým pěstitelům co do plochy i produkce jsou USA, těsně v závěsu je Německo, nám připadá třetí světová příčka, ale se zhruba 9 % plochy. V roce 2017 byla světová plocha chmele 57 839 ha a sklizeno 115 392 t suchého chmele.

Jak jsme na tom s využitím českého chmele při výrobě piva u nás a jak jsme, pro srovnání, na tom s jeho exportem do zahraničí?

Toto je spíše otázka přímo po pivovary než pro pěstitelům chmele. Nicméně mohu konstatovat, že české pivovary vaří zejména ležácká piva plzeňského typu, pro která je typické vyšší dávkování aromatického chmele. Drtivá většina pivovarů používá české odrůdy kvalitního chmele. Pěstitelům chmele nabízí na domácí trh svoji produkci v dostatečné výši a je na pivovarech, aby si především dlouhodobými smlouvami zajistili potřebné množství a druhy chmele pro svoji potřebu. Na druhé straně je nutné zdůraznit, že český chmel je výrazně exportní komoditou. Každoročně vyvážíme zhruba 75 až 80 % produkce chmele v hodnotě více jak jedné miliardy Kč

do celého světa. V současnosti velmi posilují asijské trhy, zejména Japonsko a Čína. Významnými importéry jsou také Německo, Rusko, Itálie, Belgie, ale i Spojené státy.

Specifické chuti piva u konkrétní značky je dosaženo nejen výběrem druhu chmele, ale i různými doprovodnými látkami. To se projevuje i v konkurenci minipivovarů, které dnes nevyrábějí klasická piva, ale různé směsi s jinými nápoji. Základem pro výrobu piva jsou voda, slad, chmel a kvasnice. Všechny tyto složky spolu s dokonalým technologickým procesem utvářejí chuť piva spodně i svrchně kvašeného. Různé druhy sladů a odrůdy chmele dávají pivu typický ráz a veškeré další přísady jsou spíše na obtíž. Pivovary vybírají chmel podle obsahu jednotlivých látek, tedy chmelových

pryskyřic, chmelových polyfenolů a silic. Každá odrůda má svůj specifický aromatický profil. Pokud chce pivovar uvařit dobré pivo s chmelovou vůní a neulpívající hořkostí, použije český chmel. Módní nápoje na bázi piva, různé mixy či radlery, nelze z našeho pohledu označit za pivo, neboť v těchto nápojích je množství chmele minimální a často jsou silně slazené. Minipivovary v současné době doplňují nabídku klasických piv ležáckého typu o piva anglo-amerického typu, jako jsou Ale a IPA. I pro tyto typy piv české chmelářství nabízí vhodné odrůdy chmele, jako například Kazbek, Rubín a další z nově registrovaných odrůd. Největší objemy chmele nakupují velké a střední pivovary, ale minipivovary jsou pro nás důležité svým důrazem na chmelovou chuť piva a neustálým hledáním nových kombinací, aby zaujaly svoji klientelu a povznesly pivní kulturu. My spolupracujeme prostřednictvím Chmelářského institutu s.r.o. v Žatci s pivovary všech velikostí.

Pěstitelům chmele zdůrazňují, že je při vaření piva ve světě zájem o Žatecký poloraný červeňák. Předpokládám, že zájem o něho i nadále trvá a zatím asi nemá žádnou výraznější konkurenci.

Žatecký poloraný červeňák je stále standardem jemného chmelového aroma, a proto ho světové pivovary vyhledávají. Každoročně putuje český chmel do celého světa, ale protože světový obchod chmelem je vysoce konkurenční prostředí, často se také setkáváme se snahou některých pivovarů Žatecký poloraný červeňák nahradit méně kvalitními levnějšími odrůdami. Od roku 2013 se ve světě zvýšila poptávka po kvalitním jemně aromatickým českém chmelu zejména díky minipivovarům, které vaří pro úzký okruh zákazníků piva bohaté chuti z kvalitních surovin. Přestože pěstitelům ekonomicky zasáhl velmi neúrodný rok 2015, podařilo se v posledních dvou

úrodnějších letech zájem pivovarů uspokojit. Když to shrnu za loňský rok, tak Top 10 největších odběratelů za loňský rok tvořily Německo, Čína, Japonsko, Rusko, Vietnam, Belgie, Velká Británie, Dánsko, Itálie a USA. Právě ve Spojených státech v Nashvillu na přelomu dubna a května proběhla konference malých nezávislých pivovarů (CBC), kde pro tamní pivovary byla připravena propagační akce s názvem „Brewing Like Czechs Do“, kterou byla zorganizována prostřednictvím Ministerstva zahraničních věcí ČR a agrárního diplomata.

Ve světě, ale možná i u nás, se také asi setkáváme s tím, že při vaření piva používají někteří výrobci méně kvalitní odrůdy chmele než je onen žatecký poloraný červeňák. Jde především o dosažení nižších nákladů při vaření piva, nebo to má i jiné příčiny?

Velké pivovary jsou řízeny finančním managementem, který neustále dbá na snižování nákladů výroby, ale nebere ohled na dopad svých rozhodnutí na výsledný produkt. Přitom podíl chmele na výrobních nákladech jednoho půllitru piva je v jednotkách haléřů. Minipivovary naopak dbají na chmelení piva kvalitním chmelem a tím produkují chuťově zajímavá piva a přitahují k sobě spotřebitele.

V tomto článku bychom se také měli věnovat otázce šlechtění odrůd chmele a poukázat, na co se jednotlivé odrůdy chmele při jeho vaření používají.

Šlechtitelské úsilí je v současnosti zaměřeno na výše jmeně aromatické, aromatické i vysokoobsažné odrůdy chmele a na tzv. flavour hops, tj. šlechtění na nejrůznější nechmelové vůně, vše s ohledem na klimatické a půdní podmínky v České republice. Šlechtitelská pozornost je věnována též na šlechtění odrůd pro technologii pěstování chmele na nízkých konstrukcích, které se vyznačují nižší náročností na pracovní sílu. Cílem šlechtitelské práce je zlepšit kvalitativní a výnosové parametry, odolnost proti peronospově, padlí, škůdcům i suchu a podobně.

V ČR existuje systém certifikace chmele, na který dohlíží Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský. K jakým výsledkům při této kontrole pracovníci ústavu docházejí a jak sami pěstitelé chmele brání odrůdovou jakost svého chmele?

Pěstování chmele v českých zemích má více než tisíciletou tradici. Kvalita českého jemného aromatického chmele je z hlediska pivovarnického hodnocena velmi vysoko, žatecký poloraný červeňák je na náročném světovém trhu uznáván za standard jemného chmelového aroma. Při unikátnosti českého chmele je vystaven snahám o falzifikaci. Proto český král Karel IV. zakázal vývoz sadby

českého chmele, i za císařovny Marie Terezie byl český chmel předmětem ochrany proti falzifikaci, ale až v roce 1884 byla v Žatci otevřena známková chmele. Falzifikaci českého chmele brání propracovaný systém jeho certifikace garantovaný státním orgánem, Ústředním kontrolním a zkušebním ústavem zemědělským (ÚKZÚZ). ÚKZÚZ registruje pěstební plochy chmele a vede evidenci o produkci podle jednotlivých pěstitelů, katastrálních území a odrůd chmele. Pracovníci ÚKZÚZ jsou přítomni celému procesu zpracování chmele u pěstitele i zpracovatele. Pro každou dodávku chmele je vystaven graficky vypracovaný certifikát. Obchodovaný certifikovaný chmel je možné zpětně dosledovat až na chmelnicí, na které se urodil. V zahraničním obchodě zákazníci vyžadují certifikáty vydané státní autoritou jako garanci kvality a původu produktu.

Před několika lety Chmelařský institut s.r.o. vyvinul analytickou metodu ověřování pravosti chmele ze vzorku zpracovaného produktu (lisovaný i granulovaný chmel). Vedle toho institut vypracoval dendrogram genetické příbuznosti světového sortimentu odrůd chmele. Mimochodem, výzkumná činnost je soustředěna do Chmelařského institutu s.r.o. v Žatci, který značnou část svých nákladů hradí z vlastní chmelařské výroby. Dá se říci, že podpora výzkumu je v ČR velmi komplikovaná a finančně podhodnocena. Systém je nastaven tak, že výzkumné organizace musí vykazovat výsledky ve formě recenzovaných a impaktovaných článků. To jde na úkor aplikovaného výzkumu pro praxi. Další možností je podat projekt prostřednictvím grantových výzev. Podmínky se často mění. Úspěšnost podaných projektů je v posledních kolech nízká, a to hlavně z důvodu nízké alokace financí a velikého zájmu výzkumných ústavů všech oborů.

Před několika lety jsme se setkali s otázkou, která trápila pěstitele chmele u nás, že se postupně snižovala plocha chmelnic. Jak jsme na tom nyní?

V roce 2013 se pokles pěstební plochy chmele zastavil na hodnotě 4 319 ha. Od této doby se pozvolna zvyšuje na loňskou skutečnost 4 945 hektarů. V roce 2018 k 30. dubnu byla opět překročena hranice 5 000 ha chmelnic v ČR, registrovaná plocha dosáhla 5 026 ha. Vzhledem k současné poptávce po českém chmelu mají pěstitelé zájem investovat do rozšíření či obnovy chmelnic a technologií pro sklizeň chmele. Produkce chmele se vyvíjí s ohledem na plochu chmelnic a hektarový výnos, který je velmi silně ovlivněn počasím. V loňském roce bylo dosaženo produkce 6 797 tun chmele. Každoročně vyvážíme zhruba 75–80 % produkce chmele.

Před 40–50 lety se chmel sklízel ručně. Dá se říci, že díky moderním řesacím strojům již není zapotřebí tolik brigádníků při sklizni chmele, ale problémem asi je i nadále jarní období, kdy dochází k navěšování chmelovodičů. Jak to řešíte v současné době a kde sháníte brigádníky?

Náklady na pracovní sílu jsou při pěstování chmele vysoké a navíc se sezónní pracovníci obtížně získávají. Proto bylo vynaloženo velké úsilí pro vyvinutí mechanizovaných postupů sklizně chmele, chmel už se ručně vůbec nesklízí. Dnes již dříve narozená generace nostalgicky vzpomíná na svůj čas strávený a prožitý při studentských chmelových brigádách. Současné školství studentům neumožňuje pracovní aktivitu a navíc velmi klesla potřeba a chuť studentů si práci zajišťovat prostředky pro život. Pěstování chmele se však bez ruční práce neobejde při jarních pracích ve chmelnicích při zavěšování a zapichování chmelovodičů (tzv. drátkování) a při zavádění chmelových výhonů na ně. Pokud o práci nemají zájem studenti či nezaměstnaní, jsme odkázáni na získávání pracovníků v zahraničí z okolních států, zejména z Bulharska, Rumunska nebo Ukrajiny. Pokud jde o pracovní náklady, ty jsou však i nadále vysokou položkou v ekonomice pěstování chmele.

Když jsme u ekonomických otázek, tak se musíme zastavit i u toho, jakým způsobem dopravujete chmel do příslušných pivovarů a jak zabezpečíte udržení jeho kvality v procesu jeho dopravy do těchto pivovarů?

Při sklizni usušený chmel a vykopený obchodními organizacemi od pěstitelů projde zpracovatelskou technologií, kde je přečištěn, lisován případně granulován, vakuově zabalen a uskladněn v klimatizovaných skladech podle požadavků zákazníka. Před vlastní dopravou do pivovaru je dodávka opatřena certifikátem kvality a původu.

Samozřejmě, že sklizeň chmele ovlivňuje počasí. Můžete srovnat výsledky této sklizně za posledních několik let?

Rok 2012 zaznamenal velmi nízkou sklizeň chmele a od roku 2013 se projevuje zvýšená neuspokojená poptávka pro českém jemně aromatickém chmelu, kterou se podařilo pokrýt až v letech 2016 a 2017 sklizní 7 712 t a 6 797 tun suchého chmele, neboť suchý rok 2015 byl pro chmel velmi nepříznivý. Předvídat úrodu chmele běžného roku je velmi obtížné, protože závislost pěstování chmele na počasí je značná a často je veškerá práce a snažení pěstitelů zmařena jeho nepřízní. Přesto si dovoluji tvrdit, že si místní pivovary mohou dlouhodobými smlouvami svoji potřebu chmele zajistit a pivaři se nemusejí obávat nedostatku piva zapříčiněného chmelaři. Vždyť převážná část produkce chmele se vyváží.

Jestli se nemýlím, tak zhruba před pěti šesti lety jste rozjeli projekt Eureka. O co v něm šlo a jak to vypadá nyní?

Projekt Eureka byl mezinárodní projekt ve spolupráci s kolegy z Británie, který se u nás zaměřil na technologii pěstování chmele na nízkých konstrukcích. Podstatou nízkých konstrukcí je snížit náklady na pracovní síly odstraněním potřeby drátkování a zavádění chmele. Součástí projektu bylo vyšlechtění nových zakrslých odrůd žateckého chmele. Na výstupy z projektu Eureka by měl navázat projekt Eureka 2.

V této souvislosti se musím zeptat na to, jaká je politika českého státu vůči pěstitelům chmele, potažmo i vůči výrobcům piva. Jak to vidíte?

Ministerstvo zemědělství řídí celý obor včetně pěstování chmele. Pro zemědělce v unijní sféře je důležité poskytování výrobních dotací z unijní i národní úrovně. Obavy v současnosti panují u příprav nové Společné zemědělské politiky EU, jejíž příprava signalizuje mnohé změny a nerovnoměrné dopady v jednotlivých zemích. Domníváme se, že stát by měl podpořit odvětví, která přinášejí zaměstnanost a jsou pokračováním národní tradice.

Pro pěstování chmele je velmi důležitá vláha v potřebném období a v dostatečném množství. Proto chmelaři budují a užívají závlahové systémy všude tam, kde jsou zdroje závlahové vody. Do budoucna se však jeví nutnost pro chmel zajistit závlahovou vodu snad pro celou pěstební výměru. Zejména Rakovnícko v povodí Rakovníckého a Kolečovického potoka vypaňuje více vody, než-li je úhrn srážek. Proto velmi podporujeme připravovaný projekt na převedení vody z Nechraničské přehrady, která vykazuje přebytek 8 m³/s, do nově projektovaných nádrží v Senomatech, Šanově a Kryrech, ze kterých by se rozváděla závlahová voda ke chmelnicím. V současné době je přivaděč ve fázi zpracování studií a projektové přípravy a jsme si vědomi dlouhodobosti přípravy a realizace investiční akce.

Tam, kde je chmel pěstován v blízkosti vodních zdrojů a jejich ochranných pásem, mají chmelaři velké omezení v užívání přípravků pro ochranu rostlin. Dokonce to vypadá, že některé podniky budou muset kvůli dodržování pásem ochrany vod zrušit pěstování chmele, protože nenajdou vhodné prostředky pro ochranu chmele před chorobami a škůdci. Navíc končí doba užívání některých účinných látek a obáváme se o zajištění nových přípravků s registrací k užívání v pěstování chmele a v dané oblasti.

Miroslav Sloboda

země živitelka

23-28/8/2018
České Budějovice

**100 let
českého
zemědělství**

110 000
návštěvníků

více než
550
vystavovatelů

15 ha
výstavní plochy

více než
20
zúčastněných zemí

nejvýznamnější a největší zemědělská výstava
nejširší nabídka všech zemědělských oborů na jenom místě

- zvyšující se zájem odborné veřejnosti
- nové obchodní příležitosti a kontakty
- monitoring konkurence
- přímá setkání s novými zákazníky
- desítky odborných seminářů
- přímá zpětná vazba

Pojďte s námi vystavovat!

Pořadatelé

Odborní partneři

www.zemezivitelka.cz

 AGRObase ZPRAVODAJ Zpravodaj AGRObase vydává: Agrární komora ČR, Blanická 3, 772 00 Olomouc. Úřad AK ČR Praha: Počernická 272/96, 108 00 Praha 10 – Malešice. IČ: 47674868, DIČ CZ47674768. tel.: 296 411 180, e-mail: sekretariat@akcr.cz
Zástupci AK ČR: Ing. Zdeněk Jandajsek, CSc., prezident; Ing. Josef Kubiš, viceprezident a předseda Sněmovny všeobecné, Ing. Bohumil Belada, viceprezident a předseda Sněmovny společenstev, Ing. Jan Doležal, tajemník AK ČR

Redakce: Ing. Jiří Felčárek. Grafický design: Tomáš Neubauer. Uzávěrka čísla: 8. června 2018. Tisk: Printo, spol. s r.o. Povoleno MK ČR E 6204. NEPRODEJNÉ.
Příští číslo vyjde: 22. srpna 2018.